

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. II. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

SS. Patres, vel etiam Scripturæ, in sensu proprio sumantur, non magis probant unum, quam alterum. e. g. Scripturæ non minùs dicunt, quòd beatitudo sit gaudium, vel torrens voluptatis, quàm, quòd sit vita æterna.

54. Dices 1. Cur ergo ad beatitudinem formalem, essentialiter sumptam, non etiam spectat satietas formalis aliarum inferiorum potentiarum? Resp. beatitudinem essentialiter non posse stare in alio, quàm in possessione beatitudinis objectivæ: atqui satietas formalis inferiorum potentiarum non est possessio beatitudinis objectivæ, seu DEI; quia præter intellectum, & voluntatem, nulla potentia potest immediate attingere, vel possidere DEUM. Dein beatitudo, essentialiter sumpta, est eadem in Angelis, & hominibus, & tamen Angeli non habent alias inferiores potentias: pariter animæ separatæ defuncto in celo, ut definit Bened. XII. cit. n. 50. sunt verè beatæ, adeoque gaudent, non tantum partiali, sed tota beatitudine essentiali, ut nemo negat: atqui animæ istæ in hoc statu non habent alias potentias, quàm intellectum, & voluntatem: ergo.

55. Dices 2. Plures auctores docent, & etiam nos ipsi diximus, essentiam DEI non debere involvere formaliter omnes perfectiones Divinas, sed sufficere, modò eas radicaliter, seu argutivè inferat: ergo nec beatitudo formalis debet formaliter involvere omnem satietatem, modò radicaliter eam afferat. Resp. neg. conf. & paritatem. Prædicatum entis à se, quod in definitione DEI ponitur, est realiter identificatum cum omnibus perfectionibus Divinis, adeoque est eorum radix metaphysica, seu tantum formaliter distincta, in qua non quidem formaliter, sed tamen realiter, omnes per identitatem continentur. At visio est realiter distincta ab amore, & non tantum in sensu formali, sed reali, est radix, & quidem physica ejusdem amoris. Sed neque hîc quaritur definitio beatitudinis formalis (quæ tamen, qualiscunque assignetur, si non debet formaliter, & explicitè dicere satietatem utriusque potentia, debet saltem eam dicere realiter, & implicitè) sed quaritur tantum, quænam sint partes, physice constitutivæ, essentialis beatitudinis, quales, sicut respectu hominis sunt anima, corpus, & unio, ita respectu beatitudinis formalis est gemina satietas, nempe intellectus, & voluntatis.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

56. **O**B. 1. pro illapsu Divinitatis. Beatitudo nostra non stat in aliquo creato: ergo in illo illapsu in creato. Confirm. 1. psal. 35. v. 10. dicitur: *In lumine tuo videbimus lumen*: ergo per ipsum DEUM, seu in ipso DEO, aut increata visione, videbimus DEUM. prob. conseq. Lumen secundum vice positum significat DEUM: ergo etiam prima vice positum; alias fumeretur lumen æquivocè, modò pro DEO, modò pro creatura. Confirm. 2. Ad Rom. 6. v. 23. dicitur. *Gratia autem DEI vita æterna*: ergo nostra beatitudo,

quæ est vita æterna, est gratia: atqui gratia est quidam illapsus Divinitatis: ergo. Confirm. 3. Si beatitudo staret in visione, vel amore creato, tunc posset aliquis esse beatus, etsi non daretur DEUS: hoc est absurdum: ergo. prob. ma. potest dari, saltem supernaturaliter, visio rei non præsentis: ergo etiam potest dari visio DEI non præsentis, vel non existentis: sed, qui hanc haberet, esset beatus: ergo.

57. Resp. dist. antec. Beatitudo objectiva non stat in aliquo creato. om. antec. beatitudo formalis. neg. antec. & conseq. Ad 1. confir. neg. conseq. ad prob. neg. iterum conseq. Lumen prima vice positum significat lumen gloriæ. Nec per hanc diversam acceptionem luminis committitur æquivocatio mala; cum tantum fiat metaphora, quæ neminem decipit; quia communissimè sic ab authoribus intelligitur. Ad 2. confir. concessio 1. enthymemate, dist. subsumpti, gratia est illapsus Divinitatis increatus. neg. subf. est illapsus creatus, vi cujus DEUS moraliter se insinuat animæ. conc. subf. & neg. conf. Ad 3. confir. neg. ma. ad prob. om. antec. neg. conseq. Licet alterius rei non præsentis possit supernaturaliter dari visio, non tamen potest dari visio DEI; quia nihil potest supernaturaliter dari sine DEO, nec iste dari, nisi præsens; quia necessariò est immensus. Si quæras, an, si per impossibile daretur visio, & amor DEI, DEUS autem non existeret, tamen homo beatus esset, respondet Vasquez, & Sangallenses affirmativè, & dicunt, ex uno impossibili sequi aliud, videri etiam potest Suarez in 1. 2. tr. 1. disp. 5. sec. 2. n. 7.

58. Ob. 2. Pro sola visione, S. Aug. cit. n. 48. ait, totam mercedem fore visionem: ergo non simul amor. Similiter aliqui alii Patres loquuntur tantum de visione, quando loquuntur de beatitudine. Resp. etiam S. August. cit. n. 49. ait, quòd fructio DEI sit summa merces: & in aliis textibus *ibidem* citatis videtur sat clarè amorem ad essentiam beatitudinis requirere, & simul negare, sine hoc aliquem beatum esse. Ne ergo sibi contradicat, exponendus est cum Ulloa de DEO disp. 5. c. 2. n. 13. dicendo, quòd non loquatur de visione tantum speculativa, & arida; sed de dulci, & beatificante, seu conjuncta cum amore: quod etiam insinuat verbis à S. Doctore statim ibi subjunctis: *Letificabit nos, quomodo videtur modò ab Angelis.*

59. Sicut enim, quando Scripturæ, aut Patres dicunt: *Omnis quippe caro corruperat viam suam. Gen. 6. v. 12.* vel: *Omnes animæ domus Jacob, quæ ingressæ sunt in Egyptum. Gen. 46. v. 27.* vel quando dicunt, fidem iustificare &c. non intelligunt carnem, vel animam, aut fidem solam, sed illam conjunctam cum animâ, & istam conjunctam cum carne, & fidem cum aliis virtutibus: ita etiam eadem Scripturæ, & Patres, quando loquuntur de visione, vel dilectione beatifica, intelligunt quamlibet ut conjunctam cum altera partiali beatitudine. Sic S. Thomas q. 22. de veritate, quæ est de voluntate, a. 11. ad 11. ait, quòd S. Gregorius per contemplationem non intelligat tantum intelligere, sed etiam diligere. Et hoc vel ideo probabilius dicitur; quia hac ratione contradictio inter SS. Patres vitatur. Accedit, ut observat idem Ulloa citato eodem capite n. 14. quòd SS. Patres non semper totam beatitudinem

titudinem explicent, sed partem unam præ alia exponant: sicut, quando agunt de Christo, quandoque tantum agunt de ejus corpore, quin propterea negare velint, eum etiam constitui ex anima.

60. Ob. 3. S. Thomas 1. 2. q. 3. a. 4. in corp. ait: *Quantum ad id, quod est essentialiter ipsa beatitudo, impossibile est, quod consistat in actu voluntatis*: ergo. Resp. Mens S. Doctoris non est clara: hoc loco quidem videtur excludere ab essentia beatitudinis amorem: sed pluribus aliis locis eundem amorem includit. Sic eadem 1. 2. q. 1. a. 2. in corp. ait: *Homo, & alia rationales creature consequuntur ultimum finem cognoscendo, & amando DEUM*. Item q. 4. a. 8. ad 3. ait: *Perfectio charitatis est essentialis beatitudini, quantum ad dilectionem DEI*. Rursus 2. 2. q. 27. a. 6. ad 3. *Interior actus charitatis habet rationem finis; quia ultimum bonum hominis consistit in hoc, quod anima DEO inhereat*. Iterum in 4. dist. 49. q. 5. a. 1. in corp. ait: *Premium essentialis hominis, quod est ejus beatitudo, consistit in perfecta conjunctione anime ad DEUM, in quantum eo perfecte fruatur ut viso, & amato perfecte*.

61. Plures textus Angelici suggeret Gormaz, qui vult positivè probare, S. Doctorem amplexum esse nostram sententiam. Saltem, ne debeat dici, eum sibi contradicere, commodè exponitur, dicendo, quòd loco objecto tantum loquatur de beatitudine expressiva, non affectiva, prout eum exponit Gormaz: vel de beatitudine principaliter accepta, seu principali ejus parte, prout eum exponit Suarez: & videtur se ipsum exponere Angelicus: 3. contr. Gentil. c. 26. ubi fusè hæc disputans aliquoties dicit, *beatitudinem principaliter, & magis stare in actu intellectus, quam voluntatis*.

62. Ob. 4. Beatitudo objectiva est una, & simplex: ergo etiam beatitudo formalis: ergo hæc est sola visio: Confirm. Beatitudo formalis est operatio perfectissima: atqui hæc est sola visio: ergo. Resp. neg. primam consequ. Beatitudo objectiva, saltem primaria, eatenus est una, & simplex, quatenus est DEUS: at possessio DEI, quæ est beatitudo formalis, ut sit perfectè satiativa, debet esse duplex. Ad confir. dist. ma. est operatio perfectissima unius tantum potentie. neg. ma. utriusque. conced. ma. & dist. sic mi. neg. consequ.

63. An autem visio sit operatio absolute perfectissima, etiam perfectior amore, dubium est. Affirmant Thomistæ, negant Scotistæ; nec rem est facile definire; cum videantur se habere per modum excedentis, & excessi. Visio est radix amoris, & simul similitudo objecti: item per hanc videtur DEUS magis glorificari; nam gloria est clara cum laude notitia. Econtra amor est quasi finis visionis, quæ ad eum ordinatur: & sicut actus charitatis in via est perfectior actu fidei, ita etiam in patria videtur esse perfectior visione; cum etiam ordo Seraphinorum sit superior ordine Cherubimorum; cum tamen illi ab intensione amoris, isti à scientiæ perfectione, nomen acceperint. Ulterius ipsa voluntas, utpote potentia libera, videtur esse perfectior intellectu necessitato, consequenter & actus illius: alii tamen putant, intellectum, utpo-

te perspicacem, esse perfectiorem voluntate ca.

64. Ob. 5. Illud est beatitudo formalis adæquata, quod primò distinguit beatum à non beato, & est radix aliorum, quæ ad beatitudinem pertinent: sed istud est visio beatificans ergo. Resp. dist. 2. partem ma. & est radix aliorum, quæ ad beatitudinem pertinent tanquam proprietates. conc. ma. quæ pertinent tanquam compartes. neg. ma. & dist. sic ma. neg. consequ. Potest una pars esse radix, vel causa alterius compartis, ut est innegabile in pluribus totis, e.g. in igne calido, in aqua frigida; in intellectu cognoscente: item in compositis irrationalibus, ubi semper materia est causa formæ, & quamvis non sit radix determinatè exigens, est saltem exigens indeterminatè formam, cujus est compars in toto composito. Quòd autem amor sit compars visionis, ad constituendam adæquatam beatitudinem, videtur jam probabilius ostendisse.

Caterum etiam prima pars antec. mentio negatur; nam non est verum, quòd essentia adæquata rei stet in eo, quod rem distinguit ab omni alia, & est radix aliorum; nam forma semper distinguit primò rem ab omni alia, etiam que radix omnium proprietatum: & quamvis non sit productiva materiæ, saltem est exigiva ejusdem: quæ tamen materia est etiam inadæquata essentia hominis, quamvis non distinguatur ab omni alio, neque sit radix operationum, aut proprietatum omnium hominis.

65. Ob. 6. In signo visionis jam datur beatitudo, & nondum datur amor: ergo iste non est pars beatitudinis. prob. 1. p. antec. repugnat, ut non sit beatus, qui videt DEUM: ergo. Confirm. Actus voluntatis non est primum volitum: ergo non constituit beatitudinem formalem. Resp. dist. 1. partem antec. In signo visionis jam datur beatitudo inadæquata conc. adæquata. subdist. datur jam formaliter, neg. datur radicaliter tantum. conc. antec. & neg. consequ. ad prob. retorq. arg. etiam posito lumine gloriæ, vel tantum decreto DEI, repugnat, ut quis non sit beatus, quin aliquis per ista sit formaliter jam beatus. In forma dist. antec. repugnat, ut talis non sit beatus per visionem formaliter adæquatè. neg. antec. radicaliter tantum. conc. antec. & neg. consequ. Ad confir. retorq. arg. Eodem modo visio non est primum visum, aut cognitum, vel, ut loquitur S. Thomas 1. 2. q. 1. a. 1. ad 2. primum visibile. In forma om. antec. neg. consequ. Per primum volitum intelligitur primum appetibile, vel primariò amatum, & hoc non est beatitudo formalis, sed objectiva. Si quis autem per primum volitum tantum vellet intelligere primò à voluntate elicatum, tunc actus voluntatis esset primum volitum: sed hæc expositio primi voliti non haberet sufficientem auctoritatem.

66. Ob. 7. DEUS est beatus per solam visionem sui ipsius: ergo etiam creaturæ sunt beatæ per visionem DEI. Confirm. Sola visio est similitudo cum DEO: sed in hac similitudine stat beatitudo ex illo 1. Joan. 3. v. 2. *Similes erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est*: ergo. Resp. neg. antec. Imò, cum visio DEI sit realiter, & virtualiter identificata cum amore necessario DEI.

DEI, ut suppono ex tract. de DEO, est impossibile, ut visio, realiter sumpta, sit beatitudo DEI, & non etiam amor realiter, & virtualiter identificatus. Ad confir. dist. mi. in similitudine stat beatitudo adæquata. neg. mi. inadæquata. conc. mi. & neg. conseq. Plus ex citato textu non eruitur: & si dubius foret, deberet exponi ita, ut aliis non contradiceret.

67. Ob. 8. Sola visio est possessio DEI: ergo sola est beatitudo formalis. prob. antec. solus intellectus trahit ad se objectum, & illud possidet: voluntas autem potius trahitur, & possidetur ab objecto: ergo. Confirm. Pulchritudo Divina possidetur per solam visionem: ergo hæc est sola beatitudo. prob. antec. pulchra spectacula solo visu possidentur: ergo etiam pulchritudo DEI. Resp. neg. antec. quia præter possessionem expressivam, datur etiam affectiva. ad prob. modi illi loquendi sunt metaphoræ; non enim revera physice intellectus trahit, aut trahitur voluntas: sed ille dicitur trahere, quatenus produciens in se imaginem objecti, habet aliquo modo in hac imagine objectum intra se representativè: voluntas autem non habet intra se representativè objectum; quia non producit ejus imaginem, sed amorem, qui est quasi pondus inclinans ad objectum: & sub hac tantum ratione voluntas trahitur ad objectum.

68. Istud tamen non impedit, quo minus voluntas etiam objectum possideat intentionaliter, & modo vitali: quæ sola possessio hinc intelligitur, & respectu DEI dari potest: certè etiam, qui trahitur ab avibus in sylvam, ad eas capiendas, postquam ipsas cepit, utique possidet. In forma dist. antec. in sensu metaphorico. conc. in physico neg. antec. & conseq. Imò, cum amor sit unio amantis cum amato, est fortè affectus objecti firmiter, quam cognitio; sæpe enim fugimus objectum cognitum. Ad confir. neg. antec. etiam appetitu, & complacentiâ, possidentur pulchra spectacula; aliàs homo ea non magis possideret, quam brutum. Dein pulchritudo Divina à creatura rationali non tantum possidetur ut vera, sed etiam ut bona, adeoque tam à voluntate, quam ab intellectu.

69. Dices ex Arriaga tom. 2. disp. 49. sec. 4. num. 27. § sec. 6. num. 22. § 33. Fructio, vel delectatio de DEO, stat primò in ipsa perceptione objecti, adeoque etiam in visione: ergo ista est possessio fructiva, adeoque beatitudo. prob. antec. ipsa auditio musicæ, ipsa visio coloris, ipsa perceptio rei mollis, vel suaviter odoratæ, est ejus fructio, vel delectatio sensibilis: ergo ipsa perceptio apprehensiva, vel cognoscitiva est fructio. Confirm. Si ipsa visio est fructio, tunc pro nobis nil probant Patres, constituentes beatitudinem in fruitione, ut patet: sed visio est fructio: ergo. Resp. neg. antec. quod est contra S. Augustinum l. 1. de doctrina Christiana c. 4. ubi ait: *Frui enim est amore alicui rei inherere propter se ipsam* &c. ad prob. vel etiam in potentiis sensitivis dantur duæ perceptiones, quarum una objectum sensibile suo actu sensibiliter cognoscit, altera suo actu de eo delectatur, vel non: si primum. neg. antec. si secundum. neg. conseq. quia non est paritas cum potentiis rationalibus, quæ uno actu percipiunt, altero fruuntur: & non fruuntur iis, quæ vel maxime perceperunt

per cognitionem, nisi eadem etiam ament.

70. Videtur sanè, nullo modo posse dici is frui objecto, qui illud perfectissimè quidem cognoscit, sed simul odit, & horret. Quod si quis etiam tantum præcise se habeat, & nec amet, nec odio habeat, tam parum fruatur objecto, quam parum bos, aspiciens pulchram picturam, nec gratam, nec ingrati sibi. Ubi etiam adverto, quòd, si potentiæ sensitivæ tantum unum actum eliciant, qui simul sit perceptio, simul fructio sensibilis, tamen non qualibet perceptio sit fructio (nam utique potest quis vel maxime percipere odorem, aut saporem ingrati, quin fruatur) quare, ut sit fructio, debet esse certa species perceptionis, scilicet simul blandè afficientis potentiam. Quod autem, facta suppositione identitatis inter perceptionem, & delectationem sensibilem, sit in potentiis sensitivis per unum actum, sit in rationalibus per duos; nam in his ex S. August. & aliis, fructio, vel delectatio propriè dicta, non stat in sola cognitione objecti, sed saltem etiam in amore. Caterum mihi probabilius videtur, etiam in brutis dari duos actus, quorum unus sit cognitio materialis rei, alter appetitus, vel gaudium materialiter tale, de re, & quòd unus se habeat pro priori ad alterum; quia bruta videntur prius cognoscere, dein primum appetere, vel fugere objectum.

71. Ob. 9. Actus voluntatis, affectivè tendens in objectum, vel est desiderium boni, vel est gaudium de illo: neutrum est possessio: ergo. prob. min. desiderium est de bono abiente, sive de nondum possessio, seu nondum habita possessione: gaudium est delectatio de bono jam possessio: adeoque supponit possessionem: ergo. Resp. neg. mi. ad prob. dist. 2. p. ant. gaudium concupiscentiæ est delectatio de bono jam possessio. conc. antec. gaudium amicitiae. neg. antec. & conseq. Gaudium concupiscentiæ est, quo gaudeo de re, ut bona mihi: & hoc supponit rem possessam. Gaudium amicitiae est, quo gaudeo de re, non ut bona mihi, sed ut bona amico: unde supponit quidem rem possessam ab amico, at non à me, sed est formalis possessio mea; quia per actum amicitiae bonum amici fit etiam bonum amantis, juxta proverbium: *Amicorum omnia sunt communia*. Hic actus, ut docent Suarez in 1. 2. tr. 1. disp. 7. sec. 1. n. 5. & Ulloa de DEO disp. 5. c. 1. n. 3. § seq. probabiliter non est alius actus, quam actus charitatis erga DEUM præsentem; quia nulla est necessitas distinguendi istos actus: & hoc est gaudium Sanctorum de eo, quòd DEUS fit sibi ipsi bonus.

72. Ob. 10. Actus charitatis viæ, & actus charitatis patriæ sunt ejusdem rationis: sed actus charitatis viæ non est possessio DEI: ergo neque actus charitatis, seu gaudium patriæ. Inprimis retorq. arg. Actus charitatis viæ non est proprietas beatitudinis: ergo neque actus charitatis patriæ. Dein respondet Ulloa disp. 5. de DEO c. 11 n. 5. § n. 8. neg. ma. quia actus charitatis patriæ essentialiter præsupponit visionem beatificam; unde specie differt ab actu charitatis viæ, non ratione objecti materialis, aut formalis, sed ratione alterius essentialiter prærequisiti, ipsius scilicet visionis intuitivæ DEI. Responderi etiam potest dist. ma. ita tamen, ut actus patriæ sit longè perfectior, & intensior. conc. ma.

ma. secus neg. ma. & conc. mi. neg. conseq. Nam potest facile dici, non quemlibet actum amoris esse jam possessionem DEI, sed debere esse valde perfectum, & simul debere præsupponi visionem; sæpe enim eadem res tribuit aliquam denominationem, si accedat; vel præsupponatur aliquid aliud, quam denominationem alias non tribueret.

73. Ob. 11. Beatus ratione solius visionis potest percipere omne commodum ex DEO: ergo ipsa est tota beatitudo. Confirm. Poena damni est privatio solius visionis beatificæ: ergo hæc est adæquata beatitudo. Resp. dist. antec. Beatus ratione solius visionis potest percipere formaliter, & quidem per ipsam visionem, omne commodum. neg. antec. potest percipere arguitivè, vel radicaliter ratione visionis, formaliter autem ratione complexi ex visione, & amore. conc. ant. & neg. conseq. Ad confirm. neg. antec. Poena damni etiam est privatio amoris beatifici: & hæc quoque cruciat. Ubi nota, etiam solam visionem non reddere felicem eum, qui videt bona alterius, nisi etiam ea illi amet; alias enim potius tristabitur, vel invidet, præfertim inimico: unde debent bona visa esse amici, vel amati: consequenter visio, & amor, simul jungi.

74. Ob. 12. à Scotistis pro solo amore. Actus voluntatis est operatio perfectissima: ergo hic solus est beatitudo formalis. Confirm. 1. Beatitudo est solus ille actus, qui appetitur propter se: atqui solus amor est talis actus: ergo. Confirm. 2. Solus actus voluntatis est possessio boni: ergo solus est beatitudo. Resp. om. antec. neg. conseq. videantur dicta in simili n. 62. Ad 1. confir. dist. ma. beatitudo est solus ille actus, qui tantum appetitur propter se. neg. ma. est etiam actus, qui quidem appetitur propter se, sed tamen etiam propter aliud. conc. ma. & dist. sic min. neg. conf. Visio, tanquam bonum ingens in se, est appetibilis propter se: quia autem illuminat ad amorem, est etiam appetibilis propter amorem: & sic appetitur propter se, & propter amorem. Non est autem de ratione beatitudinis formalis, præsertim inadæquate, ut non possit ordinari ad aliud; quia una pars beatitudinis formalis potest ordinari aliquo modo ad alteram; hoc enim non impedit, quo minus cum altera constituat unam beatitudinem totalem: non tamen est necessarium, ut omnis actus constituens beatitudinem, appetatur quoque propter aliud; nam amor appetitur tantum propter se. Ad 2. confirm. neg. antec. vide n. 67.

75. Ob. 13. Beatitudo formalis est, qua habita quiescit creatura rationalis, & qua non habita non quiescit: ita se habet amor beatificus: ergo. Confirm. Ad illam potentiam spectat actus quietativus, ad quem spectat desiderium: hoc spectat ad voluntatem: ergo. Resp. dist. ma. est beatitudo formalis inadæquata. conc. ma. est adæquata. subdist. si creatura rationalis quiescat præcisè propter illam habitam. conc. si non quiescat præcisè propter illam habitam, sed etiam propter aliud præsuppositum. neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Quiescit creatura rationalis fruens amore, non præcisè; quia habet amorem, sed etiam; quia habet visionem, sine qua præsupposita non datur amor: adeoque non

formaliter quiescit propter solum amorem, sed ad summum arguitivè, quatenus ex amore inferatur visio. Ad confirm. dist. ma. ad illam potentiam spectat actus quietativus, ad quam spectat desiderium, seu tantum appetitus elicitus. neg. ma. ad quam spectat appetitus saltem innatus. conc. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Intellectus habet saltem appetitum innatum, seu inclinationem ad visionem, quæ etiam debet satisfieri.

76. Dices. Inanimata etiam habent appetitum innatum, & non habent intellectum: quiescunt etiam, si satiatur eorum appetitus: ergo quies non spectat ad intellectum. Resp. retorq. arg. Inanimata neque habent voluntatem: ergo etiam ad hanc non spectat quies. In forma dist. conseq. non spectat ad intellectum quies rerum inanimatarum. conc. conseq. quies potentie rationalis. neg. conseq. Scilicet non debet satisfieri illa, quæ non adest in subiecto: at debet satisfieri illa, quæ adest: neque negari potest, quod intellectus habeat appetitum innatum; nam hunc habet omnis potentia, imò omne ens, ad suum bonum, vel finem.

77. Ob. 14. Beatitudo objectiva est bonum satiativum rationalis desiderii: sed tale bonum refertur ad solam voluntatem: ergo solus actus voluntatis est beatitudo formalis. Confirm. 1. Potest quis cum perfecta divitiarum cognitione esse inops, & miser: ergo cognitio non beatificat. Confirm. 2. Sola voluntas meretur beatitudinem: ergo etiam sola percipit. Resp. neg. min. quia rationale desiderium etiam datur ad visionem, quæ refertur, seu spectat ad intellectum. Dein bonum beatificum debet esse quoque verum, & non tantum apparens: atqui verum refertur ad intellectum. Ad 1. confirm. retorq. arg. Etiam cum amore divitiarum, imò cum possessione physica earum, potest quis esse miser ex n. 30. scilicet non cuiuslibet, sed tantum optimi boni visio, seu etiam possessio tantum intentionalis, potest reddere, inadæquate saltem, beatum. Ad 2. confirm. dist. ant. sola voluntas, id est, soli actus liberi, qui voluntatem formaliter talem denominant, merentur beatitudinem. conc. ant. sola voluntas, ita, ut intellectus neque in sensu reali mereatur, neg. ant. & conl. intellectus enim & voluntas sunt realiter idem: nec magis ista, quam ille in sensu reali meretur: sicut etiam visio, quæ est premium, est actus non tantum intellectus, sed etiam voluntatis realiter acceptæ: & pariter etiam amor, qui etiam est premium, est actus non tantum voluntatis, sed etiam intellectus realiter accepti.

78. Ob. 15. Nihil est malum per cognitionem: ergo neque bonum: prob. antec. malum culpæ stat in actu voluntatis: ergo. Confirm. 1. DEUS melius, quam qualibet creatura, cognoscit peccatum, quin hoc ei sit malum: ergo nihil est malum per cognitionem. Confirm. 2. Anima tantum patitur in potentia, per quam trahitur ad malum: hæc autem est voluntas: ergo tantum patitur in voluntate. Resp. neg. antec. Non quidem cognitio quævis mali est mala formaliter: attamen illa est formaliter mala, qua cognoscimus, malum nos attingere: sicut juxta adversarios non quidem omnis, sed tamen cognitio ista est radicaliter mala, saltem eatenus,

eatenus, quatenus applicat objectum, ut possit causare dolorem. ad prob. om. antec. neg. conseq. potest enim cognitio esse malum physicum. Ad 1. confirm. neg. conseq. quia cognitio non ostendit DEO, quod peccatum sit ipsi causans dolorem &c. sic etiam debent respondere adversarii, quando quaeritur, cur cognitio non sit DEO radicaliter mala. Ad 2. confir. neg. ant. quod non probatur. Quid intelligatur per illud trahi, explicatum est n. 67.

79. Ob. 16. ex Ripalda. Posset dici, visionem seorsim, & amorem seorsim, esse beatitudinem adequatam: ergo gratis litigatur. prob. antec. beatitudo adequata non debet satiare omnes potentias, sed sufficit, ut satiet unam: ergo, quia visio satiat intellectum, & amor voluntatem, potest qualibet seorsim dici beatitudo adequata. antec. prob. si beatitudo adequata deberet satiare omnes potentias, requirerentur prater visionem, & amorem, plura alia ad satiandas potentias ab intellectu, & voluntate distinctas: sed nihil aliud requiritur ad beatitudinem adequatam: ergo ista non debet satiare omnes potentias. Confirm. DEUS habet tantum unam simplicem rationem beatificandi, scilicet Deitatem: ergo connotat tantum unum actum unius potentiae: ergo, siue detur visio, siue amor, jam datur beatitudo formalis adequata. Resp. neg. antec. ad prob. dist. antec. beatitudo non debet satiare prius omnes potentias. conc. antec. non omnes potentias rationales. neg. antec. & conseq. ad prob. dist. ma. si beatitudo deberet satiare omnes omnino potentias. conc. ma. si tantum rationales. neg. ma. & conc. min. dist. conf. non debet satiare omnes omnino potentias. conc. conf. non debet satiare rationales. neg. conf. vide n. 54. Ad confirm. dist. antec. DEUS habet tantum unam rationem beatificandi realiter. conc. antec. tantum unam formaliter, seu, quae possit tantum sub una ratione formali attingi. neg. antec. & conseq. utramque.

ARTICULUS III.

An perpetuitas beatitudinis, & certitudo de ipsa, sit de essentia beatitudinis formalis.

80. Dico 1. Beatitudo, quae defacto datur, est aeterna. ita tradunt omnes cum Magistro l. 4. disp. 49. & D. Thoma l. 2. q. 5. a. 4. in corp. imò est de fide; nam Matth. 25. v. 46. habetur: *Ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.* Et quamvis vox aeternum aliquando in Scripturis significet tantum longissimum tempus, tamen hoc loco omnes Patres, & Ecclesia, aeternitatem simpliciter dictam intelligunt. Unde, si data fuit aliqua visio intuitiva DEI, quae non fuit perpetua, vel quoad se, vel quoad speciem suam, hoc est, ut saltem, transeunte una visione, alia similis successerit, non fuit vera beatitudo.

81. Talem aliqui volunt habuisse Moysen, & S. Paulum, aut etiam S. Benedictum. Sed fors Ulloa disp. 5. de DEO c. 3. n. 23. cum aliis R.P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

rectius negat; cum eidem Moyfi dixerit DEUS. Exod. 33. v. 20. *Non poteris videre faciem meam; non enim videbit me homo, & vivet, & 1. Joan. 4. v. 12. dicatur: DEUM nemo vidit unquam:* unde potest dici cum eodem Ulloa loc. modò cit. illos Sanctos habuisse tantum specialissimam aliquam contemplationem DEI, quae phrasi Scripturae, & etiam in modo loquendi communiter usitato, dicatur visio.

82. Dico 2. Beati vident certissima cognitione hanc perpetuitatem, ita omnes. Sic S. Aug. l. 11. de civit. c. 32. ait: *Angelos sanctos in sublimibus celi sedibus, non quidem DEO coaeternos, sed tamen de sua sempiterna, & vera felicitate securos, & certos esse, nemo ambigat.* S. Cyprian. l. de mortal. sub finem. sic ait: *Magnus illic nos charorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum, frequens nos, & copiosa turba, desiderat, jam de sua immortalitate secura, & adhuc de nostra salute sollicita.* S. Bernard. serm. 2. de S. Victore ait: *Sedet veteranus miles, debita jam suavitatem, & securitate quietus: securus quidem sui, sed nostri sollicitus.*

83. Dico 3. Perpetuitas est de essentia beatitudinis formalis. Ita Suarez, Valquez, Oviedo, Izquierdo disp. 21. n. 46. & hoc teste longe communior. Ut autem ritè intelligamur, non dicimus, quod perpetuitas, tota actu existens, sit de essentia beatitudinis formalis; haec enim, cum tota actu nunquam existere possit, si requireretur, nunquam aliquis esset simpliciter, & absolute beatus, ut observat Ulloa disp. 5. de DEO c. 3. n. 23. Requiritur ergo perpetuitas, partim existens, partim semper futura, & nunquam cessatura. Prob. jam conclusio ex S. Aug. l. 13. de Trinit. c. 8. ubi fusè hoc probat, & tandem concludit: *Nullo modo igitur esse poterit vita veraciter beata, nisi fuerit sempiterna:* ergo ipsa, siue essentia ipsi identificata, debet esse aeterna, & non tantum aliquid distinctum. Idem probat hic S. Doctor l. 11. de civit. DEI c. 11. Consentiant Patres alii, & accedit S. Thomas l. p. q. 64. a. 2. in corp. *Stabilitas sempiterna est de ratione verae beatitudinis:* quod etiam tradit aliis variis locis.

84. Ratio autem est. Beatitudo, praesertim supernaturalis, atque perfecta, ex S. Aug. loc. cit. & S. Thoma variis locis, maxime l. 2. q. 5. a. 4. debet plenè satiare appetitum rationalem, & tollere omnem anxietatem, atque dolorem: atqui, si non esset perpetua, ista non faceret: ergo. prob. min. appetitus rationalis vel maxime desiderat bono maximo semper frui, & nunquam eo privari: & si eo deberet carere, utique redderetur tristis, anxius, & vel maxime inquietus: ergo, si beatitudo non esset perpetua, non tolleretur, sed potius causaret dolorem, & anxietatem. antec. est SS. Patrum, & per se videtur innegabile. conf. est clara.

85. Confirm. ex S. Aug. l. 11. de civit. c. 11. & clariùs adhuc l. 12. de civit. c. 13. & S. Thoma loc. modò cit. Si beatitudo esset defectibilis, vel creatura rationalis id sciret: vel nesciret, & simul erroneè putaret, eam non defecturam: vel omnino de hac re non cogitaret: vel dubitaret: nihil horum stat cum beatitudine: ergo. prob. min. Si id sciret, absque dubio foret anxius, sollicitus, & tristis, ob tantum bonum perden-